

Økonomisk kvartalsoversigt

September 2017

Introduktion

Økonomisk kvartaloversigt fra Danske Byggecentre giver et kort og koncentreret overblik over økonomiske forhold af betydning for branchen. Publikationen henvender sig til alle interesserede, men er skrevet med særligt henblik på beslutningstagere i medlemsvirksomhederne.

Økonomisk kvartaloversigt bygger på materiale fra økonomi og indenrigsministeriet, Finansministeriet, De Økonomiske Råd (de såkaldte vismænd) og fra Danmarks Nationalbank samt på aktuelle tal fra Danmarks Statistik og Danske Byggecentres indsamling af data til belysning af udviklingen i medlemsvirksomhedernes omsætning. Denne indsamling af data forestås af IFO - Institut for Konjunkturanalyse.

Økonomisk kvartaloversigt september 2017 har fire afsnit:

1. Økonomisk politik i Danmark
2. Status på dansk økonomi
3. Udviklingen i byggeriet og på ejendomsmarkedet
4. Byggecentrenes omsætning

Økonomisk kvartaloversigt er skrevet af Danske Byggecentres sekretariat - det må frit citeres og videreformidles mod behørig kildeangivelse.

Redaktionen er afsluttet 14. september 2017.

Økonomisk politik i Danmark

Regeringen fremlagde sit skatteudspil 29. august med titlen ”sådan forlænger vi opsvinget”. Skatteudspillet fik denne titel, da det ifølge regeringen skal være med til at øge vækstmulighederne og beskæftigelsen, som dermed skal øge opsvinget i dansk økonomi. Konkret foreslår regeringen at lempe skatten på arbejde, biler og pension med i alt 23 mia. kr. Det er regeringens målsætning at hjælpe flere danskere fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse.

”Vi ønsker at fremme et samfund, hvor det bliver lettere at forsørge sig og sine, inden man forpligtiges til at afgive en stor del af sin indkomst til at finansiere samfundets udgifter... En høj marginalskat koster vækst og beskæftigelse”.

Regeringen foreslår bl.a. et jobfradrag til de lavestlønnede, så den økonomiske gevinst ved at være i beskæftigelse øges. Konkret foreslås det, at der indføres et nyt målrettet jobfradrag, der udgør 30 % af den del af arbejdsindkomsten, som overstiger 174.000, men kan maksimalt udgøre 17.500 kr. Derudover foreslås det, at der laves et socialt frikort målrettet udsatte borgere, så de har mulighed for at komme på arbejdsmarkedet, loftet over beskæftigelsesfradraget skal forhøjes og fjernes, der skal være en hurtigere indfasning af den aftalte forhøjelse af topskattegrænsen og skatten af fri telefon fjernes¹.

Skattelettelser herunder især topskattelettelser, er den mest effektive måde at skaffe arbejdsudbud på, så det er kun positivt, at regeringen kigger den vej i deres skatteudspil. Hos Danske Byggecentre er vi derfor positive overfor regeringens udspil, der har fokus på, at det skal kunne betale sig at arbejde.

To dage efter skatteudspillet fremlagde regeringen sit finanslovsforslag 31. august. Forslaget ligger bl.a. op til en BoligJobordning uden et håndværkerfradrag, og den udsigt er vi meget kede af hos Danske Byggecentre, vi mener, at det er besluttet uklogt. Håndværkerfradraget har været et vigtigt værktøj i kampen mod sort arbejde, og i perioden hvor vi havde det brede håndværkerfradrag i Danmark så vi at andelen af sort håndværksarbejde, som andel af det samlede sorte arbejde, faldt fra kr. 19,1 milliarder i 2010 til kr. 7,9 milliarder i 2014. Derudover mener vi, at håndværkerfradraget er med til at holde væksten oppe i udkantsdanmark, hvor fradraget er med til at hjælpe de mindre håndværksmestre. Det er Danske Byggecentres forhåbning at når finansloven er forhandlet færdig, er der blevet plads til et håndværkerfradrag - gerne til bredt håndværksarbejde og permanent.

---

¹ Læs hele regeringens skatteudspil her: <https://www.regeringen.dk/nyheder/skattereform-2017/>

Status på dansk økonomi

I Økonomisk Redegørelse - August 2017 fastslår Økonomi- og indenrigsministeren Simon Emil Ammitzbøll, at det går godt for dansk økonomi:

"Jeg er glad for at kunne præsentere den bedste prognose for dansk økonomi længe. Det går godt. Væksten er høj. Og aldrig nogensinde før har så mange været en del af arbejdsmarkedet i Danmark".

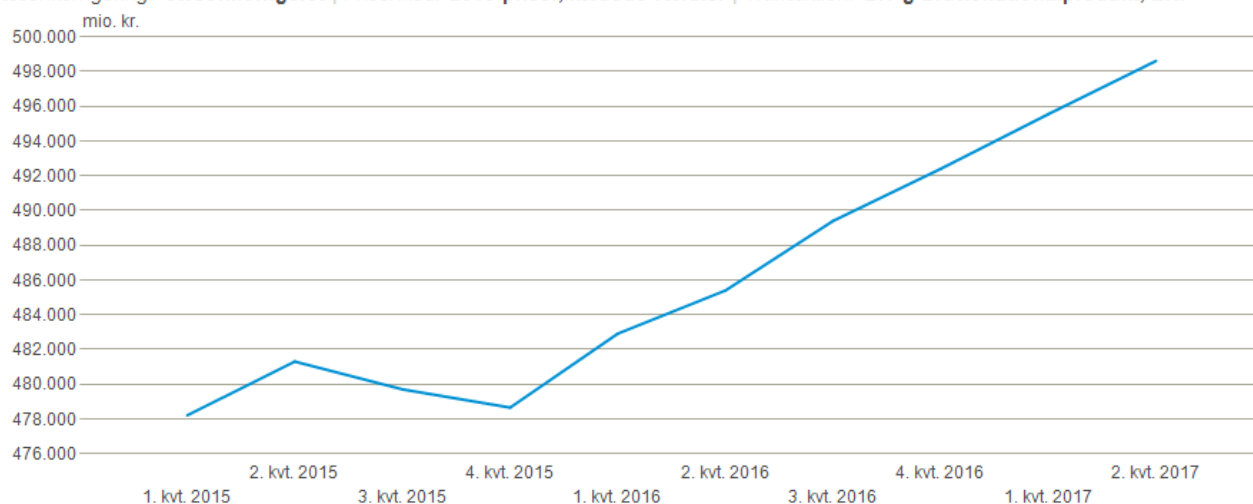
For at undersøge Økonomi- og indenrigsministerens påstand vil der blive kigget på BNP, privatforbrug og beskæftigelse for på den baggrund at be- eller afkræfte påstanden.

Hvis der startes med at kigge på BNP, kan vi se på nedenstående figur at BNP er steget stødt siden 4. kvartal 2015, hvilket underbygger ministerens påstand om vækst i Danmark.

Figur 1 BNP

1-2.1.1 Produktion, BNP og indkomstdannelse

Sæsonkorrigering: Sæsonkorrigeret | Prisenhed: 2010-priser, kædede værdier | Transaktion: B.1*g Bruttonationalprodukt, BNP

Ovenstående kurve viser BNP sæsonkorrigeret og i faste 2010 priser. Kilde: Danmarks Statistik.

I De Økonomiske Råds vismandsrapport: "Dansk Økonomi, forår 2017" bliver der ligeledes argumenteret for en dansk økonomi i fortsat vækst:

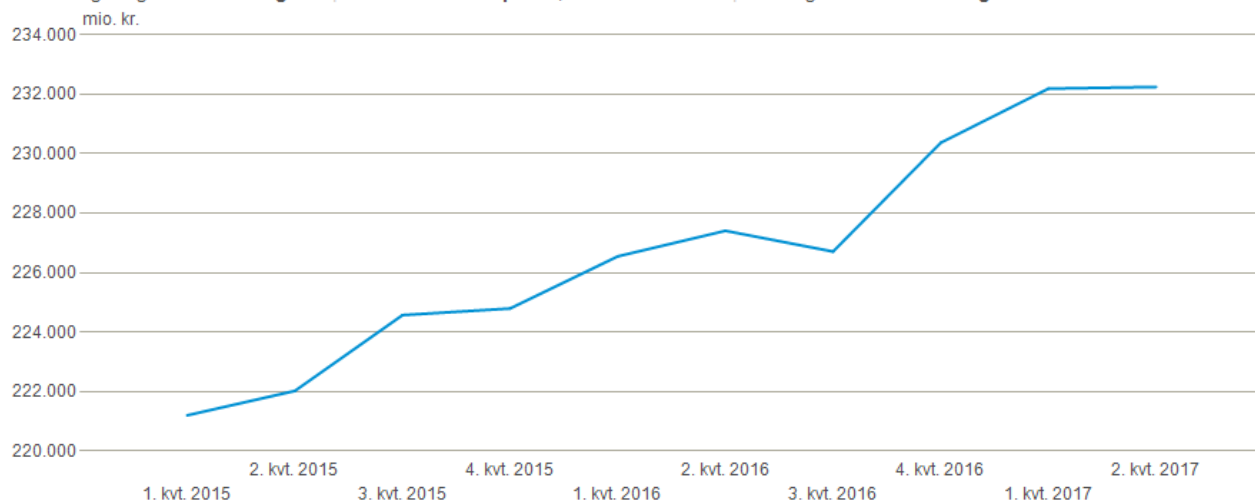
"Dansk økonomi er fortsat i fremgang, og der ventes BNP-vækstrater på godt 2 pct. I årene 2017-19... De næste tre år ventes væksten i den private efterspørgsel at være bredt funderet, hvor både eksporten, investeringerne og det private forbrug bidrager til væksten i BNP".

Privatforbruget vil altså bidrage til væksten i BNP, og ser vi på privatforbruget for de seneste år, ses det også på nedenstående figur, at det har været stigende i samme periode som BNP.

Figur 2 Privatforbrug

Forbrugsudgift

Sæsonkorrigeret: **Sæsonkorrigeret** | Prisenhed: **2010-priser, kædede værdier** | Forbrugsart: **Privatforbrug**

Ovenstående kurve viser privatforbruget sæsonkorrigeret og i faste 2010 priser. Kilde: Danmarks Statistik.

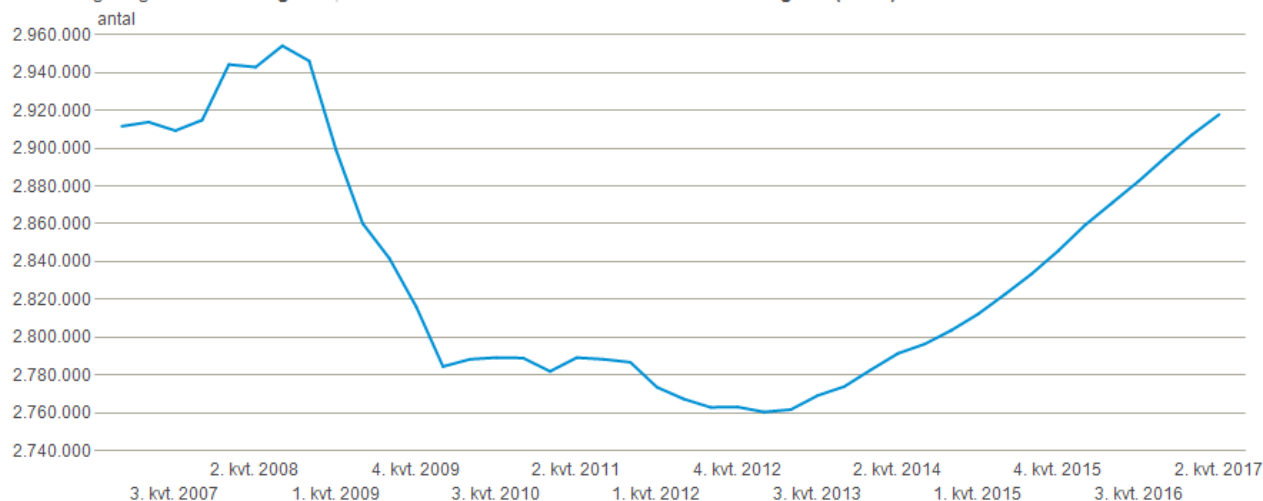
Generelt viser figuren et billede, af at forbrugerne stoler på økonomien og ikke er bange for at bruge penge, til gavn for dansk økonomi. Dykkes der dybere ned i ovenstående figur, ses det at der fra 1. kvartal 2017 til 2. kvartal 2017 "kun" har været en meget lav stigning. Ifølge De Økonomiske Råd forventes privatforbruget at bidrage til vækst i BNP de kommende år, hvorfor det kan udledes, at der regnes med en fortsat vækst.

Økonomi- og indenrigsministeren kom med den påstand, at aldrig før har så mange været en del af arbejdsmarkedet i Danmark. For at undersøge den påstand bliver der kigget på generel beskæftigelse. Det ses på nedenstående figur, at beskæftigelsen er steget siden 2013, men den er ifølge sæsonkorrigerede tal fra Danmarks Statistik ikke oppe på samme niveau endnu, som før krisen.

Figur 3 Generel beskæftigelse

Beskæftigelse og befolkning

Sæsonkorrigeret: **Sæsonkorrigeret** | Socioøkonomisk status: **Samlet antal beskæftigede (antal)**

Ovenstående kurve viser generel beskæftigelse i Danmark i sæsonkorrigeret tal. Kilde: Danmarks statistik.

Det ser således ud som om, at ministeren har ret i sin påstand, om at det går godt i dansk økonomi. BNP er steget de seneste år, og ifølge De Økonomiske Råd vil den blive ved med at stige de kommende år. Privatforbruget er steget siden 2015, dog kun med en lille stigning fra 1. kvartal til 2. kvartal 2017. Ifølge De økonomiske Råd forventes der fortsat stigning i privatforbruget. Den generelle beskæftigelse i Danmark er også steget stødt siden 2013, men er stadig ikke på samme niveau som før krisen.

Publikation fra Danmarks Nationalbank af 13. september 2017 "Dansk økonomi i stærkt opsving" tegner også et positivt billede af dansk økonomi fremadrettet.

"Det igangværende opsving er solidt... hvor væksten i bruttonationalproduktet, BNP, i 2017 ventes at stige til 2,3 pct. fra 1,7 pct. sidste år. I 2018 og 2019 ventes en vækst på henholdsvis 1,8 pct. og 1,7 pct."

Danmarks nationalbank pointerer endvidere, at selvom dansk økonomi bevæger sig længere ind i en højkonjunktur, er der ikke væsentlig fare for en overophedning, men kvalificeret arbejdskraft kan blive en mangelvare:

"Udsigterne til, at væksten fortsætter, betyder, at dansk økonomi bevæger sig længere ind i højkonjunkturen. I modsætning til tiden op til finanskrisen er risikoen for, at økonomien overophedes, mindre, men udviklingen betyder, at det bliver vanskeligere for virksomhederne at finde den rette arbejdskraft."

Udvikling i byggeriet og på ejendomsmarkedet

Foregående afsnit beskrev den generelle økonomiske situation i Danmark. I dette afsnit vil der blive set på udviklingen i byggeriet og på ejendomsmarkedet.

Byggecentrene handler primært med byggematerialer og værktøj til brug i byggeriet, så aktivitetsniveauet i byggebranchen er meget relevant, når det skal belyses, hvordan byggecentrenes muligheder for at drive forretning ligger.

Det er samtidig relevant at kigge på ejendomsmarkedet i Danmark.

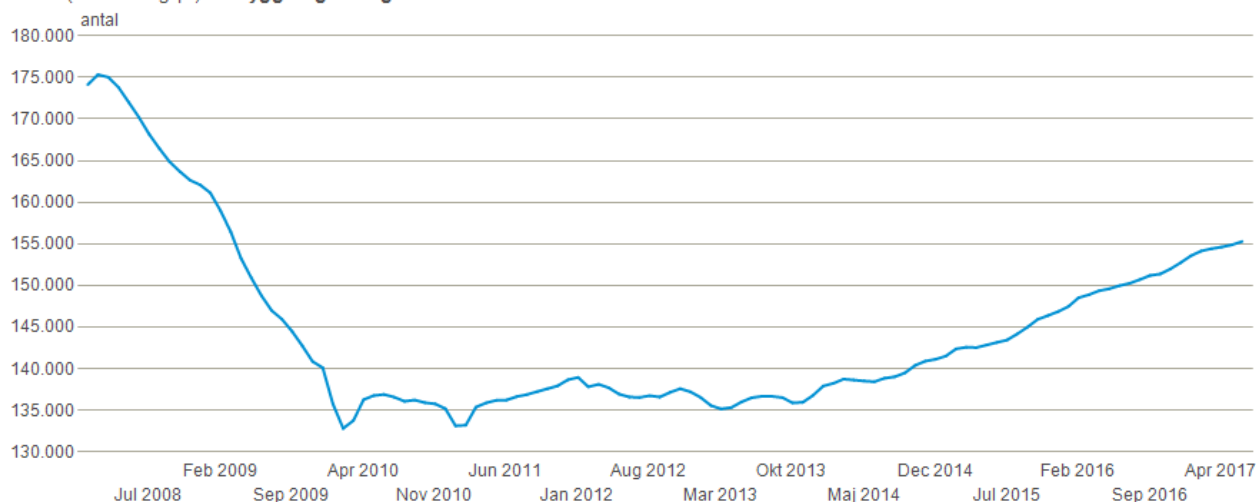
Byggebranchen:

Afsnittet vil kigge på beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen, som har nået det højeste beskæftigelsesniveau i 8 år jf. tal fra Danmarks Statistik.

Figur 4 Antal lønmodtagere bygge og anlæg

Lønmodtagere (måned) (sæsonkorrigeret)

Branche (DB07 10-grp.): 3 Bygge og anlæg

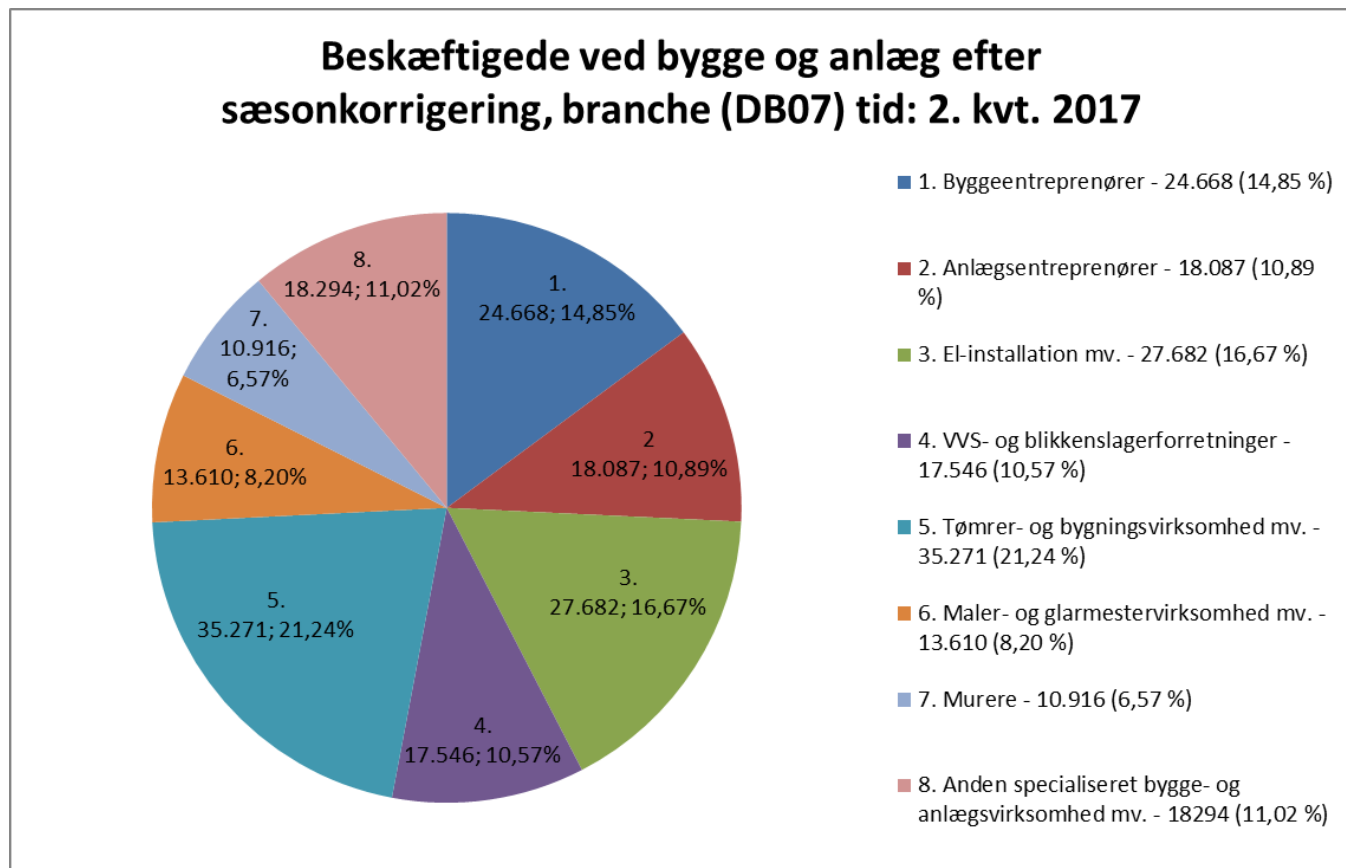
Ovenstående kurve viser lønmodtagere indenfor bygge og anlæg i sæsonkorrigerede tal på månedsbasis (sidste punkt juni 2017). Kilde: Danmarks statistik.

På ovenstående kurve ses det, at beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen har nået det højeste niveau siden krisen. Branchen beskæftigede 155.281 lønmodtagere i juni 2017, hvilket er det højeste antal siden marts 2009. Det ses at antallet toppede i starten af 2008, hvorefter der fulgte to år med uafbrudt nedgang. I perioden fra 2010 til 2014 stabiliserede beskæftigelsen sig, før den begyndte at stige i starten af 2014 frem mod det nuværende niveau. Det ses samtidig at beskæftigelsen ikke er nået samme højde som i 2008 endnu.

Det ses som positivt for byggecentrenes muligheder for at drive forretning, at beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen har fortsat sin opadgående kurve. Denne udvikling har samtidig fulgt tendensen i den generelle beskæftigelse i Danmark, som også er opadgående jf. figur 3.

Det følgende cirkeldiagram (figur 5) dykker dybere ned i beskæftigelsen, og viser hvor mange der er beskæftigede under diverse brancher.

Figur 5 Beskæftigede bygge og anlæg efter branche

Ovenstående diagram viser den sæsonkorrigerede beskæftigelse for 2. kvartal delt op i brancher (egen tilvirkning af tal fra Danmarks Statistik).

Det ses at tømrer- og bygningsvirksomhed beskæftiger flest i branchen, og der er færrest beskæftigede murere.

Ejendomsmarkedet:

Dette afsnit vil fokusere på et fald i liggetiderne på det danske boligmarked, samt generelt boligsalg.

I notat fra dansk byggeri 10. juli 2017 ”Store ændringer i liggetiderne på boligmarkedet”² blev det beskrevet at der var et fald i liggetiderne i de første 6 måneder af 2017 i forhold til de første 6 måneder af 2016.

”Det vidner om mindre tilbageholdenhed i Danmarks yderområder og et boligmarked, der har genvundet fodfæstet”

² <http://danskbyggeri.dk/media/29238/notat-store-aendringer-i-liggetiderne-paa-boligmarkedet.pdf>

Følgende tabel blev illustreret:

Tabel 1 udviklingen i landsdelenes liggetider i dage fra 2016 til 2017

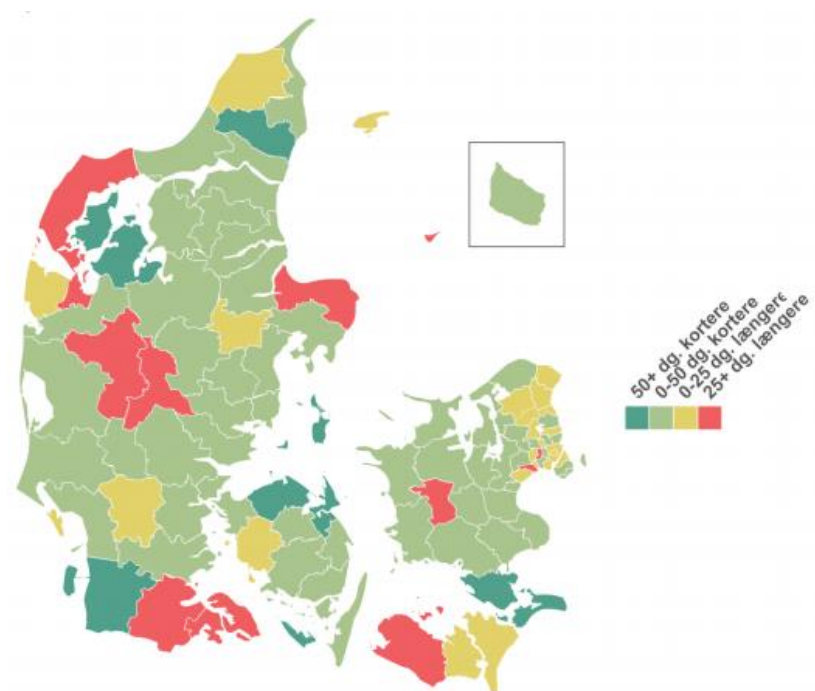
	Første 6 måneder 2016	Første 6 måneder 2017	Udvikling (antal dage)	Udvikling (%)
Hele landet	265	255	-10	-4%
Hovedstaden	149	144	-5	-3%
Nordsjælland	164	154	-10	-6%
Bornholm	282	269	-14	-5%
Sjælland inkl. Lolland-Falster	257	246	-11	-4%
Fyn	326	302	-24	-7%
Syddjylland	317	313	-4	-1%
Østjylland	242	233	-9	-4%
Midt- og Vestjylland	322	321	-2	0%
Nordjylland	322	303	-20	-6%

Kilde: FinansDanmark og Dansk Byggeri

Det ses i tabel 1, at selvom liggetiderne variere mellem landsdelene, har der generelt været et fald i liggetiderne i Danmark, størst er det på Fyn og i Nordjylland, hvor liggetiderne er faldet med henholdsvis 24 og 20 dage.

Dykes der dybere ned i tallene ses det dog, at selvom det generelt går nedad med liggetiderne i landet, er det ikke tilfældet for alle kommuner. Følgende figur fra notatet viser udviklingen kommunalt:

Figur 6 Udviklingen i den kommunale liggetid fra de første seks måneder i 2016 til 2017

Kilde: Dansk Byggeri

I figur 6 ses det at det ikke er i alle kommuner at liggetiderne falder, og ca. hver 3. kommune har fået længere liggetider i 2017, mens de resterende har fået kortere. De helt store vindere er Kerteminde-, Nordfyns-, Tønder- og Skive kommune, som har oplevet et fald på henholdsvis 100, 78, 77 og 68 dage.

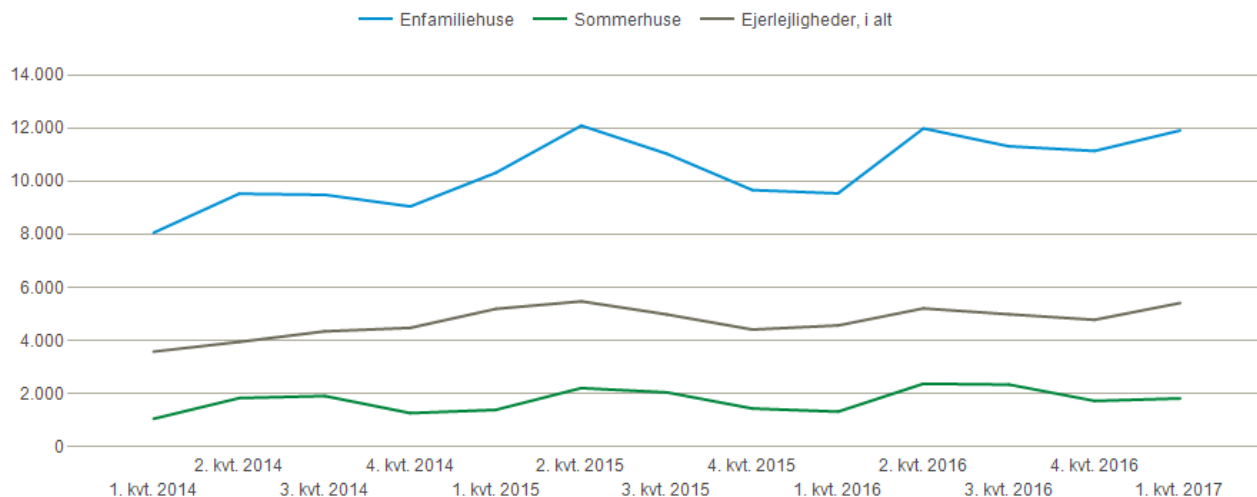
Ser vi på ejendomssalget fra 1. kvartal 2014 til 1. kvartal 2017 i Danmark ses også en positiv udvikling på antal salg. I figur 7 ses det at både salget af enfamiliehuse, sommerhuse samt ejerlejligheder er steget siden 2014. Alle tre kategorier har haft svingende salgstal fra kvartal til kvartal, med det højeste i 2. kvartal 2015 med henholdsvis 12.097 salg af enfamiliehuse, 2.210 salg af sommerhuse samt 5.476 salg af Ejerlejligheder.

Salg af enfamiliehuse er steget fra 8.062 i 1. kvartal 2014 til 11.914 i 1. kvartal 2017, en stigning på 3.852 salg og 48 %. Salget af sommerhuse er steget fra 1.052 i 1. kvartal 2014 til 1.820 i 1. kvartal 2017, en stigning på 768 salg og 73 %. Salget af Ejerlejligheder er steget fra 3.583 i 1. kvartal 2014 til 5.413 i 1. kvartal 2017, en stigning på 1.830 salg og 51 %.

Figur 7 Ejendomssalg K1 2014 til K1 2017

Ejendomssalg

Overdragelsesformer: **Almindelig fri handel** | Nøgletal: **Beregnet antal salg** | Område: **Hele landet** | Ejendomskategori:

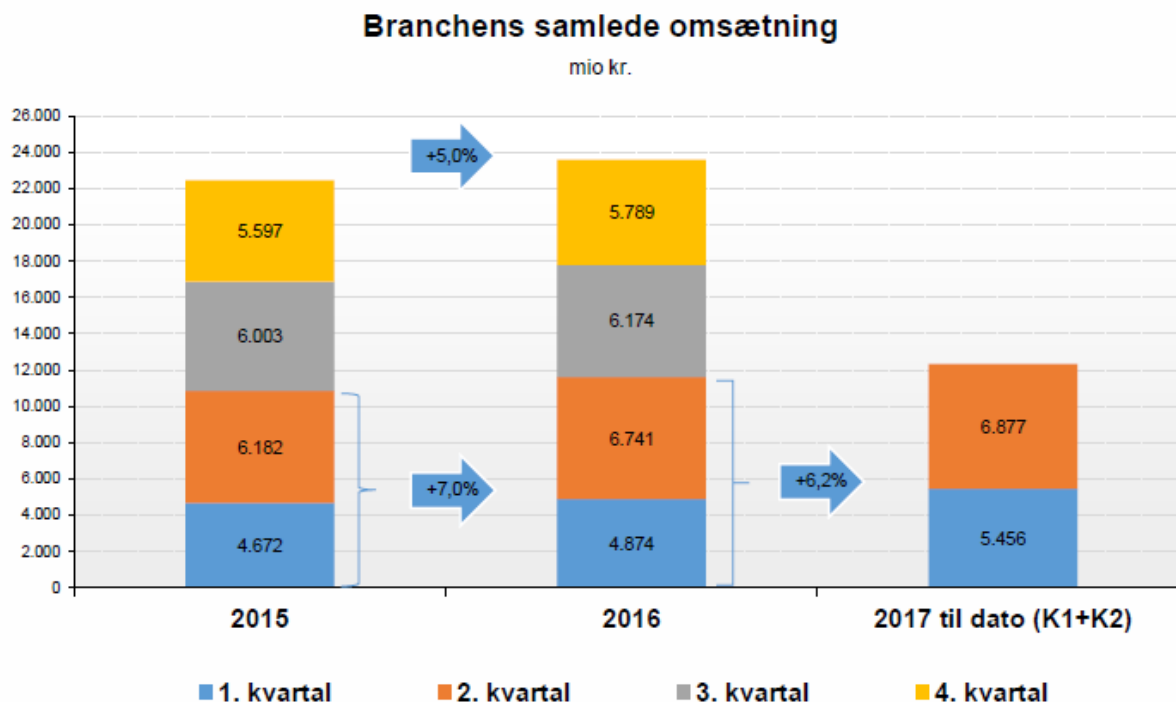
Ovenstående kurve viser Salg af Enfamiliehuse - Sommerhuse - Ejerlejligheder i alt. Kilde: Danmarks Statistik.

Ovenstående kurve illustrerer den stigende tillid forbrugerne har til boligmarkedet, og selvom 2. kvartal 2017 ikke er medregnet underbygger det tallene fra Dansk Byggeris notat omkring faldende liggetider.

Byggecentrernes omsætning

IFO - Institutet for Opinionsanalyse A/S indsamler på vegne af Danske Byggecentre aktuelle tal for omsætningen blandt samtlige medlemsvirksomheder. Tallene indsamles fire gange årligt og præsenteres i en særlig branchestatistik, som udsendes til medlemsvirksomhederne.

Den senest tilgængelige statistik dækker udviklingen i 2015, 2016 og 1. samt 2. kvartal 2017:

Den markante vækst fra 1. kvartal 2016 til 1. kvartal 2017 på 12 % er stilnet noget af i andet kvartal 2017 i forhold til 2. kvartal sidste år, da der "kun" er tale om en vækst på 2 %.

Den lavere vækst i andet kvartal kan bl.a. skyldes konsolidering i branchen med lukning af forretninger i nogle af kæderne. Der er således indberettet for 13 færre forretninger i 2. kvartal i forhold til 1. kvartal 2017.

Samlet for 1. og 2. kvartal er der en samlet vækst i omsætningen på 6,2 % i forhold til samme periode sidste år. Det er især væksten i 1. kvartal, der sikrer dette. Fra 2015 til 2016 var der for 1. og 2. kvartal en vækst i omsætningen på 7 %. Selvom der i 2017 er tale om en mindre vækst end tilfældet var i 2016, er det stadig en branche i fortsat vækst.